

Kausala - Kouvolan Mäkikylän puhdistamon välin siirtoviemärisopimusten uusiminen

Tekninen lautakunta 10.02.2026 § 3
31/14.05.00/2026

Valmistelija

Tekninen johtaja Harri Hoffren, puh. 040 485 4037, harri.hoffren@iitti.fi ja yhdyskuntainsinööri Ville Ojala, puh. 040 153 5042, ville.ojala@iitti.fi

Kouvolan Vesi Oy on esittänyt litin kunnalle Kausala - Kouvolan Mäkikylän puhdistamon välin siirtoviemärisopimusten (jätevesien johtaminen ja puhdistaminen) uusimista. Perusteena uusimiselle on se, että nykyiset sopimukset ovat vaikeaselkoisia ja tulkinnallisia. Lisäksi säännökset ovat muuttuneet sopimusaikana. Sopimuksen uudistamiseksi on käyty neuvotteluja Kouvolan veden kanssa.

Voimassa olevat sopimukset ovat seuraavat:

- 1) Kouvolan kaupungin, Kuusankosken kaupungin, Elimäen kunnan ja litin kunnan välinen puhdistamosopimuksen jatkosopimus 27.10.1994, jonka liitteenä on puhdistamosopimus 16.11.1993, Kouvolan kaupunki, Kuusankosken kaupunki ja Elimäen kunta
- 2) Kouvolan kaupungin ja litin kunnan välinen sopimus jätevesien johtamisesta 9.12.1994, jonka liitteenä on jätevesiverkostosopimus 16.11.1993, Kouvolan kaupunki, Kuusankosken kaupunki ja Elimäen kunta.
- 3) Elimäen kunnan ja litin kunnan välinen jätevesiverkostosopimus 29.4.1994
- 4) Elimäen kunnan ja litin kunnan välinen jätevesisopimus 1.9.1997.

Sopimusten voimassaoloaika on 30 vuotta ja sen jälkeen toistaiseksi siten, että irtisanomisaika on 5 vuotta paitsi Elimäen ja litin välisessä jätevesisopimuksessa 1.9.1997. Tämä Elimäen jätevesisopimus on voimassa niin kauan kuin jätevettä johdetaan litistä ja Lamminmäeltä; sopimus voidaan irtisanoa, jos litin tai Lamminmäen jätevedet johdetaan jollakin muulla tavalla. Lisäksi ko. Elimäen sopimuksessa on 1 kk:n irtisanomisehto, jos litti rikkoo veden kuormitusta tai laatua koskevia lupaehtoja verkostoa vaarantavasti ja toistuvasti ja 6 kk, jos korjausta ei kirjallisesta huomautuksesta huolimatta tapahdu.

Lisäksi litin kunta on 20.6.1994 tehnyt erikseen sopimuksen Kymin Paperiteollisuus Oy:n (nyk. UPM Kymmene Oyj) kanssa koskien UPM Kymmene Oyj:n omistaman Lamminmäen teollisuuskaatopaikan jätevesien johtamista litin omistamaan Kausala – Korja siirtoviemäriin. Kouvolan Vesi Oy:llä on sopimus UPM Kymmene Oyj:n kanssa Lamminmäen teollisuuskaatopaikan jätevesien puhdistamisesta ja johtamisesta Kouvolan viemäriosuudella. Tämä sopimus on alun perin tehty 30.3.1994 ja sitä on tarkennettu 1.3.2020 tehdyllä lisäsopimuksella; näissä sopimuksessa on määrätty mm. jätevedenlaadun raja-arvoista ja niiden tarkkailusta ja hinnoittelusta.

Kouvola, Kuusankoski ja Elimäki ovat yhdistyneet Kouvolan kaupungiksi 2009, jolloin sopimuskokonaisuus on jäänyt sen jälkeen Kouvolan kaupungin ja litin kunnan väliseksi sopimukseksi. Sopimukset ovat

siirtyneet Kouvolan kaupungilta Kouvolan Vesi Oy:lle yhtiöittämisen yhteydessä v. 2014. Iitin kunnassa sopimukset siirtyivät liiketoimintasiirtona Kausalan Lämpö Oy:lle 1.1.2006 ja sittemmin takaisin Iitin kunnalle 1.6.2024, jonka jälkeen vesihuoltolaitos on toiminut kunnan eriytettynä taseyksikkönä.

Alkuperäisten sopimusten mukaan:

- 1) Jätevedenpuhdistamon rakennuskustannukset ja tulevaisuuden tehostamiskustannukset jaetaan sopijapuolten varaamien puhdistuskapasiteettien suhteessa.
- 2) Puhdistamon käyttö- ja kunnossapitokustannukset jaetaan sopijapuolten kesken mitattujen todellisten jätevesimäärien ja kuormitusten suhteessa
- 3) Iitti on maksanut 90 % Kouvolan (Elimäen) puolelle rakennetusta viemäriinlinjasta
- 4) Iitti maksaa Kouvolalle osuutensa viemäriin käyttö- ja kunnossapitokustannuksista. Kustannukset jaetaan mitattujen jätevesimäärien suhteessa. Kustannukset määräytyvät vuosittain laskemalla koko Kouvolan viemäriverkon keskimääräiset käyttö- ja kunnossapitokustannukset kilometriä kohden, joka ei kuitenkaan saa sisältää saneeraus- tai perusparannuksia.
- 5) Yhteisen viemäriin laajennus- ja peruskorjauskustannukset jaetaan sopijapuolten kesken mitoitusjätevesimäärien suhteessa. Uusi sopimus esitetään laadittavaksi siten, että Iitti osallistuu Kouvolan omistuksessa olevien viemäriinlinjojen ja jätevedenpuhdistamon pääoma- ja käyttökustannuksiin jäteveden määrään ja laatuun perustuvalla käyttömaksulla, jonka suuruus sidotaan Kouvolan Vesi Oy:n yleisen hinnaston mukaiseen jäteveden käyttömaksuun sopimuksessa esitettävällä kertoimella.

Neuvotteluissa esitetyn kustannusjako-muutoksen takia esitetään, että Iitin aiemmin maksamien investointien osalta Kouvolan Vesi hyvittää Iitille uuden sopimuksen voimaantulohetkellä jäljellä olevan poistamattoman jäännösarvon, jonka yhteissumma noin 350.000 € tarkennetaan sopimuksen allekirjoitushetkeen. Aiemmin maksetut investoinnit ovat olleet Iitin maksamia osuuksia Mäkilän jätevedenpuhdistamon ja yhteiskäytössä olevien viemäriosuuksien (sis. myös Elimäen) rakentamiskustannuksista kapasiteettivarausten suhteessa.

Nykyisten sopimusten mukaan Iitti maksaa Kouvolalle vuosittain Mäkilän puhdistamon sekä verkoston käyttö- ja kunnossapito kustannuksia noin 260 000–300 000 euroa (veroton). Lisäksi investointikustannusten osuus on vaihdellut viime vuosina 24 000–165 000 euroa (veroton) Uuden sopimuksen mukaan Iitin osuus tulisi olemaan noin 400 000–500 000 euroa (veroton) vuodessa tämänhetkisten neuvottelujen mukaisesti. Uuden sopimusmallin mukaan Iitin kunnan maksuosuuteen sisältyy Mäkilän puhdistamon sekä verkoston käyttö- ja kunnossapito ja Kouvolan veden tulevat investoinnit – näin kustannukset jakautuvat investointien osalta tasaisemmin nykyiseen sopimusmalliin verrattuna. Kustannukset vaihtelevat vuosittain noin 5–20% riippuen jäteveden määrästä ja laadusta. Iitin kustannusosuuteen vaikuttaa merkittävästi hule- ja vuotovedet sekä kiintoaineksen määrä, joita pyritään vähentämään, mihin uusi sopimus myös velvoittaisi.

Esitetyn uuden kustannusjaon kaavana on käytetty vesilaitosyhdistyksen suosittamaa laskentakaavaa.

Yhdyskuntajätevesidirektiivin vaatimuksiin vastaamiseksi Kouvolan Veden Mäkikylän jätevesipuhdistamolle on tehty investoinnin kustannusarvio noin 10–20 milj. euron (veroton). Iitin osuus voimassa olevan sopimuksen mukaisesti määräytyy kapasiteetti varauksien mukaisesti, joka on noin 7.12 % puhdistamon investointien kokonaiskustannuksista.

Vaihtoehtoisena ratkaisuna Iitin jätevesien käsittelyyn voisivat tulla kyseeseen esim.

1. Iitin kunnan oman jätevesipuhdistamon rakentaminen. Sen rakentamiskustannukset olisivat karkean arvion mukaan noin 4-6 milj. euroa (veroton) + jätevesiverkoston investointikustannukset + vuotuiset käyttömenot henkilöstökuluineen.
2. Kaikkien Iitin jätevesien johtaminen Lahden suuntaan. Asia vaatii selvittelyä, tällä hetkellä ei ole edes karkeaa kustannusarviota tästä vaihtoehdosta. Nykyisin Vuolenskosken jätevesiverkoston alueen jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin käsiteltäväksi Lahti Aquan Nastolan puhdistamolle.

Pienten kuntien omien puhdistamojen toteuttaminen on haastavaa mm. lupa-asioiden takia ja valtakunnallinen linjaus on suurempiin yksiköihin siirtyminen. Oma puhdistamo vaatii myös riittävän henkilöstön, puhdistamonhoitaja varahenkilöineen.

1.1.2026 voimaantulleen Iitin kunnan hallintosäännön 36 §:n mukaan teknisen lautakunnan vastuulle kuuluu kunnan vastuulla oleva vesihuoltolaitos, mutta sopimusehdotuksen valmistuttua, se esitetään kunnanhallitukselle, koska hallintosäännön 44 §:n mukaan lautakuntien hankintavaltuus on 1 milj.€, jonka arvon tämä sopimus ylittää (arvo lasketaan 4 vuodelta toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa). Kyseessä on hankinta osakeyhtiöltä.

Esityslistan oheismateriaalina jaetaan luonnos uudeksi sopimukseksi, joka on salassa pidettävä neuvottelujen tässä vaiheessa. Kokouksessa esitellään tarkemmin uuden kustannusjaon perusteet. Kokouksessa kuullaan kutsuttuna asiantuntijana tässä asiassa yhdyskuntainsinööri Ville Ojalaa.

Esittelijä	Tekninen johtaja Harri Hoffren
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää, että neuvotteluja ko. siirtoviemärisopimusten uusimisesta voidaan jatkaa selostusosassa esitettyjen perusteiden ja sopimusluonnoksen pohjalta sopimusehdotuksen laatimiseksi. Sopimusehdotus tuodaan neuvottelujen jälkeen teknisen lautakunnan käsittelyyn, jonka jälkeen se menee kunnanhallituksen käsittelyyn. Aikataulutavoitteena on, että uusi sopimus tulisi voimaan 1.1.2027
Päätös	Lautakunta hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen yksimielisesti. Merkittiin, että lautakunnalle jaettiin 9.2.2026 sähköpostitse oheismateriaalina selostusosassa luetellut voimassa olevat litiä koskevat sopimukset. Lisäksi merkittiin, että kokouksessa kuultiin kutsuttuna asiantuntijana yhdyskuntainsinööri Ville Ojalaa, joka poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18.22. Lisäksi merkittiin, että lautakunta hyväksyi yksimielisesti muutoksen työjärjestykseen siten, että tämä asia käsiteltiin kokouksessa viidentenä.